

TILVENNINGSPLAN I

Innledning

Barnehageeier har hovedansvar for at barn får et kvalitativt godt tilbud i barnehagen, og legger premissene for rutiner ved barnehagestart. Dette dokumentet omhandler en modell som har som formål å sikre små barn i Melhus kommune en god og likeverdig tilvenning når de begynner i barnehagen.

Løvset barnehage ønsker å forplikte seg til modellen, og følger den i vårt arbeid med tilvenning. Barnehagen skal bidra til at barn får en god start på livet og legge til rette for positiv utvikling, livsmestring og livslang læring. De aller fleste ett- og toåringer i Melhus kommune går nå i barnehage. Det å begynne i barnehagen er en viktig overgang i barns liv og vil legge et grunnlag for barns videre trivsel og fungering i barnehagen, samt for hvordan de håndterer senere overganger.

Bakgrunnen for en ny tilvenningsstrategi fra høsten 2024 er basert på Trondheimsmodellen for tilvenning som er utviklet og evaluert i folkehelseprosjektet «Liten og ny i barnehagen» (2018-2023). Løvset barnehage var en av barnehagene i Melhus hvor foreldre, ansatte og barn inngikk i forskningen.

Plan for tilvenning i Løvset barnehage bygger derfor på kunnskap om små barns behov og utvikling, foreliggende forskning på feltet (RKBU, NTNU) og erfaringer som ble gjort med prosjektet i Trondheim kommune.

Det er barnehagene som må legge til rette for en god tilvenning for de yngste barna, blant annet ved å sørge for at foreldrene får en aktiv rolle som brobyggere mellom hjem og barnehage. Det er foreldrene som kjenner barna og representerer trygghet for dem. I starten av tilvenningen er derfor nærheten til foreldrene viktig for å gi barna den støtten de trenger når de skal gjøre seg kjent med nye omgivelser, rutiner, ansatte og andre barn. Små barn trenger tid for å etablere relasjoner til nye mennesker nå de begynner i barnehagen, noe som også er understreket i Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

I planen for tilvenning i Løvset barnehage legges det opp til en gradvis bli-kjent prosess ved at barn og foreldre får komme på besøk i barnehagen før oppstart, en av foreldrene er sammen med barnet i minst fem dager under selve tilvenningen, samt bruk av faste kontaktpersoner i barnehagen. Når foreldrene er sammen med barna i barnehagen over lengre tid, får barna mulighet til å medvirke i tilvenningsprosessen ved at de selv i større grad får avgjøre når de er klar for å bevege seg bort fra foreldrene og utforske nye relasjoner og leker.

Planen gjelder alle ett-og-toåringer som begynner i Løvset barnehage, og den danner også grunnlaget for mottak av større barn som begynner hos oss.

Melhus, redigert mai 2026

Mål med planen

Målet med planen er å sikre:

En trygg og god overgang mellom hjem og barnehage

Faglig forankring

Å begynne i barnehagen innebærer en stor overgang for små barn. I ettårsalderen er trygghet, forutsigbarhet og stabilitet helt avgjørende for at barna skal ha det bra (Powell med flere, 2015). Fra å ha vært i vante omgivelser sammen med noen få mennesker de kjenner godt, skal de nå finne seg til rette i et nytt miljø med andre rutiner og nye voksne og andre barn. Dette er en prosess som tar tid og der barna trenger mye støtte. Fordi små barns hjerne er under utvikling, blir de lett overveldet når de opplever mange nye inntrykk og utfordringer. I slike situasjoner trenger de støtte fra kjente voksne til å regulere følelser og opplevelse av stress (Schore, 2015). Når barna begynner i barnehagen er det foreldrene som er den største tryggheten for barna, og de er derfor en viktig støtte. I løpet av tilvenningsperioden vil barnets kontaktpersoner i barnehagen gradvis kunne overta denne funksjonen.

Små barn har også en iboende nysgjerrighet og utforskertrang, noe som betyr at barnehagen representerer mange nye utviklingsmuligheter for dem (Degotardi og Pearsson, 2014). For å kunne utforske og leke, er det imidlertid en forutsetning at barna er forankret i trygge relasjoner til voksne. (Powell med flere, 2015). Det er derfor helt sentralt for små barn at de rekker å etablere relasjoner til en eller flere ansatte i løpet av den tiden foreldrene er til stede i barnehagen.

Studier av barns stressnivå under tilvenningen viser at dette er lavere når foreldrene er sammen med barnet i barnehagen (Ahnert med flere, 2004; Nystad med flere, 2021). Det innebærer at barna da er relativt avslappet og kan bruke energi på å utforske barnehagen. Disse funnene understreker betydningen av foreldrenes rolle under tilvenningen. Videre er det funnet at stressnivået er særlig høyt den første tiden uten foreldre til stede i barnehagen (Nystad med flere, 2021), noe som indikerer at barna i disse ukene trenger mye støtte, både hjemme og i barnehagen. En annen norsk studie viser at barn som viser høy grad av trivsel i barnehagen den første måneden i barnehagen har lavere stressnivå gjennom resten av barnehageåret enn andre barn (Nystad med flere, 2022). Det har derfor noe å si, også på sikt, hvordan den første tiden i barnehagen forløper for små barn.

Tilvenningsrutiner i tre faser

Plan for Løvset barnehage innebærer en tilvenningsmodell i tre faser. Modellen er utarbeidet på bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget vi på Melhus har etter «Trygg før 3» og «Liten og ny i barnehagen» i Trondheim. Den er likevel tilpasset de rammene vi har innenfor vanlig drift.

Fase 1: Før barnet begynner i barnehagen

Besøk

For at barnet (og foreldrene) skal få anledning til gradvis å finne seg til rette og bli kjent i barnehagen, inviteres foreldre og barn til to til fire besøk på en time, i barnehagen før selve oppstarten.

Under besøkene har foreldrene alt ansvar for eget barn, og minst en ansatt som skal jobbe på barnet sin avdeling, leder besøket. Det settes frem faste leker under besøket og partene er sammen rundt barnets utforskning av barnehagen, leker og nye relasjoner.

Informasjonsmøte og oppstartssamtale

Alle foreldre inviteres til informasjonsmøte før oppstart der kunnskapsgrunnlaget for foreldreaktiv tilvenning, samt tilvenningsrutinene og annen informasjon om barnehagen blir gjennomgått. I tillegg inviteres foreldre til en foreldresamtale der de blant annet får mulighet til å stille sine spørsmål om tilvenningen og barnehagen. Denne tas før eller etter ferien.

Fase 2: Fem dagers foreldreaktiv tilvenning

For ett og to åringene er foreldrene sammen med barnet minst fem dager ved oppstart. Det anbefales at foreldrene fordeler disse fem dagene mellom seg. For eldre barn som har erfaring fra barnehage tidligere vurderes dette utifra barnets signaler.

De første to dagene har foreldrene alt ansvar for eget barn, mens kontaktpersonene er i nærheten og deltar i samspill med barn og foreldre når det er naturlig. I løpet av de fem dagene er målet å få til en sømløs overgang der kontaktpersonene blir mer aktive overfor barnet, blant annet ved at de gradvis overtar ulike rutinesituasjoner som måltid, stell og legging, mens foreldrene gradvis holder seg mer i bakgrunnen. På denne måten representerer foreldrene trygghet for barnet gjennom hele perioden og barnet får mulighet til å utforske barnehagen og nye relasjoner i et rolig tempo. I løpet av de fem dagene får foreldre og kontaktpersoner mange muligheter til å snakke sammen og ansatte bør aktivt etterspørre foreldrenes kunnskap om eget barn.

Foreldre og kontaktpersoner bør hver dag oppsummere hvordan tilvenningsprosessen går og planlegge neste tilvenningsdag sammen.

Fase 3: Når foreldrene ikke lenger er til stede i barnehagen

Både forskningen i «Liten og ny i barnehagen» og annen forskning, har i de senere årene vist at de første ukene uten foreldrene i barnehagen, kan være krevende for små barn. Det betyr at kvaliteten på rutiner og samspill, og ikke minst samarbeidet med foreldrene, er helt sentralt i denne perioden.

I de første ukene uten foreldre trenger barna få tett oppfølging av sine kontaktpersoner og støtte på å etablere relasjoner til de andre ansatte på avdelingen og andre barn. En gjennomtenkt dagsrytme og gode rutinesituasjoner, vil bidra til forutsigbarhet for barna, samtidig som rutiner for mat og søvn i starten må tilpasses barnas vaner og behov. Det bør videre være en uke mellom inntak av nye grupper med barn i tilvenningsperioden.

Etter fire uker gjennomføres en relasjonskartlegging, samt at ansatte vurderer barnas trivsel. Dette har til hensikt så raskt som mulig å fange opp barn som strever med å finne seg til rette i barnehagen, slik at de kan få mer tilpasset støtte.

Overgang fra Sørsia (småbarn) til Nordsia (storbarn-søskengruppe)

Etter påske har vi rutine på at barna som skal opp til Nordsia = de to avdelingene som vi kaller Øst(sia) og Vest(sia). Det dreier seg om ca 10 barn. Barna blir med ansatte som de kjenner godt fra før på disse besøkene. Etter hvert utvides besøkene med måltid, eller de drar på turer ilag.

Det er avgjørende at de har tryggheten i de ansatte på Sørsia, og at de bruker tid slik at barna blir kjent med de fysiske rommene og vant til rutinene.

Mottak av nye barn på Sørsia

Det er hver høst 9 til 11 nye barn som starter på Sørsia. Det er hensiktsmessig å dele disse inn i to til tre puljer, men det sees også i sammenheng med om det er noen som skal starte utover høsten etter hvert som de fyller et år (11 mnd.)

Hel dag er kl 9.30 – 14.00 med individuelle tilpasninger. (sovetider). En foreldre er med om gangen.

God informasjon om rutinene rundt: stell, mat, soving, påkledning, lek og aktivitet inne og ute.

Oppstartssamtale tas før eller etter ferien.

Vi ønsker at foreldrene skal være med barnet sitt 5 dager, med mulighet for tilpasning de 2 siste dagene. Dette for å trygge barnet på en ny plass. Det er anbefalt at tilvenningsdagene har ei helg som bryter opp dagene. Dette gir barnet en god pause og til å prosessere sin nye hverdag.

Mottak av nye barn på Nordsia

Vi må være oppmerksom på at spesielt 2 åringer som får plass på Nordsia kan ha sitt første møte med barnehagen når det begynner hos oss. Da følges tilvenningsplanen for 1. og 2. åringene. Hvis barnet har gått i barnehage før kan en gjøre individuelle tilpasninger, men husk at også en 3 – 5 åring har behov for å kjenne en trygg havn hos foreldrene i møte med en ny barnehage.

Hel dag er ca kl 9.30-14.00 med individuelle tilpasninger (sovetider). En foreldre er med om gangen.

God informasjon om rutinene rundt: stell, mat, soving, påkledning, lek og aktivitet inne og ute.

Oppstartssamtale tas før eller etter ferien.

Vi ønsker at foreldrene skal være med barnet sitt 3-5 dager, minimum 3 dager. Dette for å trygge barnet på en ny plass. Det er anbefalt at tilvenningsdagene har ei helg som bryter opp dagene. Dette gir barnet en god pause og til å prosessere sin nye hverdag.

AVKLARING OM HVEM SOM ER KONTAKTPERSONER TIL HVEM

BARNEHAGENS GRUNNSYN:

TIL FORELDRE/FORESATTE:

Ta kontakt ved behov hvis dere kjenner på usikkerhet eller får nye spørsmål. Etter at selve tilvenningsperioden er over, kan dere be om en samtale med kontaktpersonen eller pedagogisk leder

TRYGGHET GJENNOM TID, OMSORG OG GLEDE